

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENŢĂ — ECONOMIE POLITICĂ — FINANŢE

DIRECTOR : D. CHEBAPCI

APARE ODATĂ PE
SĂPTĂMÂNĂ

PROPRIETAR : I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an 30 Lei
Pe 6 luni 16 »
Pe 3 luni 8 »

Studentii plătesc pe jumătate

Strălnătate : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

Abonamentele se plătesc tot-d'una înainte

REPRODUCŢIA INTERZISĂ

REDACTIA ŞI ADMINISTRAŢIA

BUCURESCI

91,— Oheul DâmboviŢei —91.

Vis-à-vis de Palatul JustiŢiei

Un număr vechiŭ 2 Lei

Cine primeşte trei numere consecutive din acest ziar se consideră ca abonat.

S U M A R

Din literatura noastră juridică, de G. G. Mironescu, doctor în drept de la facultatea din Paris, avocat.

A dona Societate de credit funciar rural-urban de I. Ionescu-Dolj, substituit la trib. Huşi.

JURISPRUDENŢA ROMANA

Trib. Ilfov secŢia II: Themistocle Vasiliu zis şi Vasilichia Toader cu Voica Andrei Anisia, Spirea Pacihş, Marin Tudor şi Grigore Stoica.

DIN LITERATURA NOASTRA JURIDICA

De câŢi-va ani a început a se forma şi la noi o mică literatură juridică. Pe lângă câte-va manuale elementare şi oare-cari culegeri de jurisprudenŢă, s'a întreprins publicarea unor tratate dezvoltate asupra a diverse ramuri ale dreptului, s'aŭ dat la lumină câte-va monografii remarcabile şi nu de mult a început să apară o «Revistă de Drept şi Sociologie», căreia i se rezervă, sperăm, un frumos viitor.

Dintre publicaŢiunile cele mai recente, acea care a atras cu deosebire atenŢia specialiŢilor este *Tratatul teoretic şi practic de Procedură civilă* publicat de d-nul Dimitrie Chebapci.

Nimeni nu era mai în măsură de cât d-l Chebapci de a înzestra literatura noastră cu un bun Tratat de procedură civilă. În adevăr, de aproape 20 de ani d-nul Chebapci pledează zilnic înaintea Inaltei CurŢi de casaŢie chestii de procedură. Uşor se poate deci înŢelege ce competenŢă excepŢională în materie i-a dat o practică atât de îndelungată, venită după o excelentă pregătire teoretică şi unită cu o deosebită agerime de minte.

În aceste condiŢiuni, era de aşteptat să avem de la d-l Chebapci o operă de mare valoare şi cele 5 volume din *Tratatul său de procedură*, publicate până acum, corespund acestei aşteptări.

D-l Chebapci a făcut în acelaşi timp o operă savantă

şi practică. Dreptul Roman, Dreptul vechiŭ francez şi Dreptul nostru vechiŭ sunt veşnic consultate. Autorul cercetează pretutindenŢi originea dispoziŢiunii de lege ce comentează. Pe de altă parte el compară tot-d'auna textul român cu textul francez şi cu cel genevez, cercetează care a fost intenŢia legiuitorului, care este motivul legii, arată ce aplicaŢiuni practice comportă ea, examinează în mod imparŢial opiniunile susŢinute în doctrină asupra chestiunilor controversate, indică şi discută cu o admirabilă măiestrie soluŢiunile date de jurisprudenŢa franceză şi română (deseori şi cea belgiană). Expunerea, doveditoare adesea de adâncă erudiŢiune, este foarte metodică şi clară. Argumentarea este pretutindenŢi strânsă şi savantă.

Cu aceste calităŢi, *Tratatul*, despre care vorbim, va rămânea opera clasică asupra Procedurii civile române. El urmează, în principii, ordinea codului de procedură; dar, după cererea a numeroşi membri ai baroului, d-l Chebapci a întrerupt, după volumul I, studiul părŢii generale a procedurii şi a tratat în volumele II şi III despre ExecuŢia silită, revenind în volumul IV la partea generală a procedurii, spre a continua apoi în ordinea codului. Volumul al V-lea, apărut de curând, se termină cu «RecusaŢiunea» (titlu XV din cartea II a procedurii). Rămâne deci pentru volumul al VI-lea (şi ultimul): Revizuirea judecăŢilor, Apelul, Arbitragiul, şi Procedurile diverse (Cartea VI) cu dispoziŢiile finale ale codului de procedură (Cartea VII).

* * *

Ultimul volum apărut (al V-lea) cuprinde comentariul a 150 articole din codul de procedură, începând cu art. 138 (cartea II, titlu VIII, Desdaunări şi cheltueli) şi sfârşind cu art. 287 (Titlu XV, Despre RecusaŢiune).

În acest volum, ca şi în cele-l'alte, autorul dă dovadă, la fie-care pas, de o frumoasă erudiŢiune şi de o admirabilă dialectică.

Ast-fel, el face dese excursiuni în dreptul roman, în vechiul drept francez, în legiuirile noastre vechi, pentru a surprinde în germene o instituŢie oare-care, sau pentru

a explica mai bine înțelesul unei prescripțiuni a legii (a se vedea paginile . 54, 55, 138, 139, 151, 162, 223, 224, 236, 245, 246, etc.).

Pe de altă parte preocupățiunea de a comenta textul legii nu împedică pe eminentul nostru autor de a se ridică la considerațiunii mai înalte și de a face să militeze în favoarea unei reforme considerațiunii de ordine socială (a se vedea, de pildă, pag. 321), cerând să se pue legea în acord cu starea societăței, — idee justă și fecundă, pe care am fi dorit să o vedem mai des pusă în relief de autorul nostru.

Exemple de frumoasă argumentare, cari ne arată cât de maestru în dialectică este d-l Chebapci, găsim foarte des în volumul ce ne preocupă. Ast-fel, pe la începutul volumului (pag. 23—28), se poate vedea cu ce bogăție de argumente puternice sprijină autorul interpretarea ce el dă art. 148, interpretare care diferă de cea consacrată de jurisprudența Inaltei noastre Curți de cașățiune.

În discutarea acestei controverse se poate constata cum știe autorul să îmbrățișeze o chestie sub toate aspectele ei și să extragă cu măiestrie de pretutindenți argumente în favoarea tezei ce el susține. Care este aici controversa? Art. 148 zice că «să dă hotărâre în lipsă : în contra acelei părți care în ziua însemnată pentru înfățișare nu s'a arătat.» Curtea de Casație pretinde că după acest text, urmează să se dea hotărâre în lipsă și contra părții care, de și a fost de față, de și «s'a arătat» în instanță, nu a depus însă conclusiuni. D-l Chebapci critică cu drept cuvânt și declară falsă această interpretare a textului. El zice că textul nu se referă de cît la partea care nu a fost de față și în sprijinul acestei juste susțineri, autorul aduce o serie de argumente, ce ne par peremptorii: 1) dispozițiunea este luată după codul genovez, unde (art. 129) pe lângă cele zise în textul român se mai găsesc cuvintele: «*ou refusera de plaider*». Legiitorul nostru a suprimat aceste vorbe și asta trebuie să însemneze că el n'a voit să admită a se da hotărârea în lipsă și în acest al doilea caz; — 2) alt argument găsește d-l Chebapci în termenul însuși «*nu s'a arătat*», care e traducerea fidelă a termenului corespunzător din textul genevez: «*ne comparaitra pas*»; — 3) al treilea argument îl extrage autorul din întreaga economie a legii și din motivele ce au determinat pe legiitor a admite dreptul de opozițiune. Prin dispozițiunea art. 148 legiitorul a avut de scop a rupe cu vechea regulă de procedură, după care părâtul putea să lipsească de două ori de la judecată, fără să se poată da hotărâre în contra-î. Legiitorul «a mărginit la o singură înfățișare pronunțarea hotărârii» și, pentru împrejurări extra-ordinare (boala, intrerupere de comunicații, etc.) a admis ca corectiv dreptul de opozițiune. Acesta e economia legii. Deci cel ce se va înfățișa va auzi pronunțându-se hotărârea contradictorie în potriva lui, fie că ar pleda, fie că ar refusa să pledeze; — 4) Un al patrulea argument îl găsește d-l Chebapci în art. 154 din Proc. civilă, după care oponentul este dator a justifica cauza nevenirei sale la înfățișare. Cum are să facă el această justificare, când fusese de față în instanță? Precum foarte bine zice d-l Chebapci, «a primi justificarea o-

pozițiunii aceluia ce n'a luat conclusiuni, dar s'a arătat la înfățișare, însemnează a-l îndemna să spună un neadevăr, scoțând un certificat medical fals, constatator că la ziua judecăței era bolnav, pe când el venise sdra-vân sănătos...»; — 5) în fine un al cincelea argument în sprijinul tezei sale îl găsește d-l Chebapci în intenția legiitorului, «care vrea rectitudine și promptitudine în judecări, pe când cu acordarea dreptului de opoziție aceluia ce s'a arătat, dar n'a luat conclusiuni, se prelungește și să tărăgănesc judecările.»

O discuțiune iarăși foarte frumoasă și foarte importantă este cea privitoare la sfera de aplicațiune a art. 151 din procedură. În contra jurisprudenței, d-l Chebapci susține, cu toată dreptatea, că acest articol nu trebuie să se aplice la reclamanți. Regretăm că nu putem resuma aici admirabila argumentare prin care el își sprijină modul său de a vedea. Trei sînt principalele-î argumente: 1) termenii textului; 2) faptul că dispoziția art. 151 e o derogățiune de la dreptul comun și deci nu trebuie întinsă prin analogie la cazuri neprevăzute; 3) caracterul hotărârii dată în lipsa reclamanților. Această quasi-hotărâre, nefiind susceptibilă de a dobândi autoritatea lucrului judecat, nu se poate ajunge la o contrarietate de hotărâri și deci lipsește principalul interes de a aplica art. 151.

Intr'un număr recent din jurnalul «*Dreptul*» (No. 21 de la 14 Mart. 1899), distinsul nostru coleg și amic Paul Negulescu, făcînd o dare de seamă asupra operei d-lui Chebapci, critică interpretarea ce d-l Chebapci dă art. 151 și zice între altele (p. 176): «Se obiectează însă că textul art. 151 desemnează numai pe părâți, dar lesne se poate răspunde că se presupune o eroare, mai ales că codul francez zice în articolul corespunzător *parties*, cuvânt pe care noi l'am tradus greșit cu *pârâți* în loc de *părți*.»

O eroare este în adevăr aice; dar eroarea nu se găsește nici în textul legiurii romîne, nici în opera d-lui Chebapci; ea este în recensiunea distinsului nostru amic: în realitate, textul francez nu zice pur și simplu *parties*, ci *parties assignées* (art. 153: «*si de deux ou de plusieurs parties assignées l'une fait défaut et l'autre comparait...*») și acest termen însemnează tocmai *pârâți*. Textul art. 151 în întregime este traducerea foarte corectă a textului corespunzător francez (art. 153).

Cu deosebire folositoare și interesante sunt dezvoltările în care intră d-nu Chebapci asupra cererilor adiționale și reconvenționale (mai ales asupra acestei din urmă). Aceste materii, pe cari legiitorul nostru le-a trecut sub tăcere, merita o asemenea expunere mai amănunțită și locul unde ele sunt tratate, în opera d-lui Chebapci, este foarte bine ales (de și pentru dezvoltarea chestiunii trebuie să se comenteze prin anticipare art. 327 din proc. civ). Să semnalăm, în această materie, discuțiunea, de o mare importanță practică, asupra condițiunilor sub cari se poate introduce o cerere reconvențională. Aici nu ne pare prea bine stabilită concluziunea la care ajunge d-l Chebapci, anume că (pag. 254): «cererea reconvențională se poate face fără ca să fie nevoie a se afla vre-o conexitate între dînsa și acțiunea principală.» — O altă chestiune foarte importantă, tratată cu multă îngrijire, este aceea de a se

ști în ce limite judecătorul acțiunii principale e competent a judeca acțiunea reconvențională și dacă, din punctul de vedere al competenței, aceste două acțiuni se influențează una pe alta, sau trebuiesc considerate a parte fie-care (a se vedea pag. 269—272, 274—278).

Materia perempției, cam neglijată de cei mai mulți autori, este tratată de d-l Chebapci într'un mod magistral (pag. 317—382). După ce definește perempțiunea și arată caracterele ei, d-l Chepaci critică introducerea în codul nostru de procedură a acestei instituțiuni, necunoscută vechilor noastre legislații. Perempțiunea pare d-lui Chebapci o măsură prea riguroasă, mai ales pentru populația noastră rurală, care nu poate veni des la oraș spre a îndeplini actele de procedură. D-sa propune alte măsuri pentru a împedea eternizarea proceselor (obligațiunea pentru cel ce a introdus o acțiune de a depune cheltuelile, etc. pag. 321) —Trecând la cercetarea actelor susceptibile de perempțiune, autorul nostru susține, cu drept cuvânt, în potriua jurisprudenței, că perempțiunea este circumscrisă la judecățile puse în suspensiune prin o încheiere judecătorească. El sprijină susținerea sa pe o serie de argumente foarte convingătoare: 1) textul însuși al art. 257 proc. civ., unde legiuitorul zice: «*fără să reînceapă judecata*». Or, pentru ca să poată fi vorba de *reînceperea* unei judecăți, trebuie ca ea să fi fost suspendată (arg. și din art. 256); — 2) Comentatoriul textului genevez, după care e luat textul nostru, admit toți că trebuie o suspensiune regulată a judecăței pentru a se putea decide perimarea; — 3) Perempțiunea fiind o pedeapsă contra litigantului neglijent trebuie circumscrisă în limite riguroase. Trebuie deci să interpretăm în mod strict textul și în special cuvintele: *fără să reînceapă judecata*.

Mai departe, o discuțiune importantă și admirabil condusă este aceea privitoare la chestiunea de a se ști dacă se poate admite o perimare separată a opozițiunii, ori din potriuvă nu se poate perima numai opozițiunea, ci trebuie să se perime instanța întregă. D-l Chebapci susține că nu e de admis o perimare separată a opozițiunii și că, chiar în principiu, cererea de opozițiune nu se poate perima. Autorul aduce în sprijinul modului său de a vedea argumente foarte puternice, dintre cari vom cita două: 1) Efectul perempțiunii este de a stinge procesul, acțiunea intentată, nu și dreptul. Aceasta se spune limpede în art. 258. Or, «admițându-se perempțiunea numai a opozițiunii, rezultatul ar fi stingerea a însuși dreptului, a fondului; căci rămânând în picioare prima hotărîre, ea va rămânea definitivă, întru cât termenul de apel a expirat. Acest rezultat excepțional nu putea să rămână neîntrevăzut și nemenționat de legiuitor. Când perimarea stinge și dreptul, iar nu numai acțiunea legea ne-a arătat: art. 329 privitor la perimarea judecăților în apel»; 2) «Perempțiunea este o pedeapsă prescrisă în potriua reclamantului neglijent și nici de cum în potriua pârâtului. Numai prin excepțiune este o pedeapsă pentru pârât, când lasă să i se perime judecata în apel». Excepțiunea aceasta este anume indicată de lege și confirmă regula generală. — Reclamantul, care a neglijat de a face să se judece opozițiunea și care merita pen-

tru aceasta pedeapsă, nu poate prin această negligență să-și creeze un drept și să obție o pedeapsă în potriua adversarului său.

* * *

Ne oprim aici cu analiza volumului al V-lea a procedurii d-lui Chebapci. Din această repede semnalare a discuțiilor principale din volumul acesta se poate vedea câtă dreptate am avut, când am zis la 'nceput că avem a face cu o operă de o mare valoare, care va rămânea opera clasică asupra procedurii civile române.

G. G. Mironescu

Doctor în drept de la Facultatea din Paris
Avocat

A DOUA SOCIETATE

DE

CREDIT FUNCJAR RURALO-URBAN

Așa este titlu unei societăți de credit funcjar, ce un proiect din inițiativă parlamentară—depus în ziua de 12 Ianuarie a. c. pe biuroul maturului corp—voește a inființa, cu scop de a imprumuta cu ipotecă pe proprietarii de imobile, *în al doilea rang*, după actualele societăți de credit funcjar rural și urban.

Prima chestiune, care va interesa pe fie-care, atât din cei ce se ocupă cu făurirea legei, cât și pe proprietarii, precum și pe cei ce se ocupă cu dezvoltarea economică a acestei țări, este următoarea:

Noua lege, sau noua instituțiune ce se crează va fi folositoare? Va putea în adevăr această nouă instituțiune să scape pe proprietarii de imobile, atât rurale cât și urbane de urmările riguroase ale creditorilor nemiloși din al doilea rang, căci acesta e scopul legei? Va putea proprietatea imobiliară de a fi salvată din mâinile cămătarilor, unde cu 12 și chiar 15% interese anuale, este veșnic robită, ea însăși în general ne producând mai mult de 6% anual, scăzând toate cheltuelile, după cum arată propunătorii legei¹⁾?

Va putea această societate să depășească greutățile nașterii²⁾ și să ajungă a reda servicii

¹⁾ Vezi *Monit. Off.* No. 16 din 14 Ianuarie. a. c.

²⁾ Vezi în lucrarea mea *credite funciare studiu istoric, economic și juridic*, greutățile ce au întimpinat actualele societăți funciare până să prindă rădăcini.

proprietății, atrăgându-și recunoștința țarei, pe care aceste instituțiuni bine-făcătoare au cucerit-o în toate părțile lumii unde ele ființează?

Iată un adevărat *nod gordian*, dar care nu se poate desface prin tășiul săbiei, ci prin logica principiilor juridico-economice.

Spre a înlătura voalul de dificultate ce inconjoară cestiunea trebuie să răspundem mai întâiu unei alte cestiuni și anume aceleia de a se ști: *pentru ce societățile de credit funciar din întreaga lume, de la origina lor și până azi, acordă împrumuturi numai în primulrang și numai până la $\frac{1}{2}$ sau cel mult $\frac{3}{4}$ din valoarea imobilului ¹⁾?*

În această ultimă întrebare se conțin două din principiile fundamentale ale instituțiilor de credit funciar și căror principii sănătoase născute din experiență și natura lucrurilor își datoresc existența, căci ele conțin o triplă măsură de siguranță și soliditate, pentru ipoteca acestor societăți, a căror utilitate socială e necontestată ²⁾.

Dacă una din aceste măsuri ar dispărea desigur că existența societății ar fi în pericol.

E știut că—problemul economic ce rezolvă aceste societăți e *mobilizarea creditului imobilizat în sol* ³⁾ și procurarea de capital proprietarilor în condițiuni avantajoase pe baza acestui credit, prin ajutorul asociațiunii directe și mutuale a proprietarilor între ei, și prin emiterea unor hârtii cu firma societății, numite *scrisuri funciare* (pfandbrief, lettres de gages).

Aceste scrisuri, proprietarii le negociază capitaliștilor și dobândesc în schimb capitalul necesar exploatațiunii sau îmbunătățirii proprietăților lor.

Se înțelege ușor că prin această combinațiune economico-financiară, însemnează a scoate bani din piatră, însemnează a valorifica, a transforma în aur niște simple hârtii, însemnează ca proprie-

tarul singur să 'și procure capitalul necesar, ne având nevoie de creditor.

Ei bine, pentru ca aceste hârtii să poată în adevăr avea valoarea necesară — ca să poată circula ca și o monedă și cu un curs ridicat ¹⁾ trebuie garanții și încă așa de reale și evidente, ca să nu poată lăsa nici o umbră de îndoială sau posibilitate de discuțiune, în privința valorii lor extrinseci.

Iată de ce credințele funciare din lumea întreagă nu acordă împrumuturi de cât în primulrang și fără concurență după cum se exprimă art. 28 din legea organică a instituțiilor noastre de credit funciar; art. 52 din statutele instituțiunii financiare franceză; art. 7 din legea relativă belgiană; art. 5 din legea relativă din Germania (Meelemburg;) art. 11, 12 și 201 din legea relativă rusă (Polonia) ²⁾ etc.

Dar înțietatea rangului, încă nu e suficient, căci în împrumuturi cu lungi termene, împrumutul se liberează îndatinat prin anuități basate pe *amortissement* ³⁾ și înțietatea rangului garantează numai plata capitalului și diverse cheltuieli, însă creditele funciare nu au interes a vinde imobilele ipotocate și a cere rambusarea capitalului ⁴⁾ ci a încasa anuitățile cu ușurință, ca să poată achita dobâzile (cupoanele) și scrisurile eșite la sorți, fapt de care depinde succesul instituțiunii. De aceea pentru a asigura, pe de o parte, exacta încasare a anuităților, iar pe de alta însăși existența societății ⁵⁾ legiuitorul a acordat acestor societăți mai multe privilegii, între care cel mai important e a asupra *venitului* ⁶⁾.

¹⁾ Vezi articolul meu în *Curierul Judiciar* No. 7/99.

²⁾ Vezi Joseau — *Credit foncier et agricole, dans les divers états de l'Europe*.

³⁾ Montagnon — *Traité sur les sociétés de crédit foncier* zice: Les intérêts des agriculteurs auraient été complètement sacrifiés si l'on n'avait inventé la mobilisation du crédit et l'ingénieux système de l'amortissement.

⁴⁾ Exproprierea este acordată societăților de credit funciar numai ca o măsură extremă, e *fructuos et finis legis*.

⁵⁾ Amortismentul e baza întregului mecanism al societăților de credit funciar, fără care ele nu ar putea aduce proprietății în genere necontestate serviciu, nu ar putea exista. Pentru ca amortismentul să poată funcționa se cer operațiunii de exactitate și proprietate, căci alt-fel succesul operațiunii e compromis.

⁶⁾ Cele lalte privilegii sunt: a) suprimarea termenului de grație, adică judecătorii nu pot acorda termene pentru plata anuităților (art. 1101 c. civ., și art. 54 din legea credit. fonciară); b) Insensibilitatea anuităților (art. 455 și ur. pr. civ., și 55 din leg. cred. func.); c) Inesensibilitatea plății cuponelor și scrisurilor (art. 1099 c. civ., art. 50 din leg. cred. func.); d) Urcarea dobânzei legale de la 6% și 5% la 10% (art. 1589 c. civ., și art. 36 din legea credit funciare); e) Dispensa de reînnoirea inscripțiunii ipotecare (art. 1786 c. civ., și 87 din legea credit f.); Scutirea de timbru a actelor societății (art. 90 din legea cred. f.) Vezi lucrarea mea op. cit. pag. 155.

¹⁾ Vezi încă ziarul *Dreptu* No. 45/98 articolul meu relativ.

²⁾ Trebuie recunoscut, că impulsivitatea dată prin regularizarea creditului ipotecar a fost cauza de căpetenie, care a produs scăderea dobânzilor în țară. Creditul statului ca și creditul particular a mers de atunci tot înainte. O dovadă pipăită despre aceasta, reese din comparațiunea cursului efectelor anilor anteriori înființării credit funciare și acel al anilor posteriori. Un beneficiu și mai mare e înmulțirea numerarului, căci după *dările de seamă anuale*, ale consilierilor de administrație pe anul 1897/98, suma scrisurilor emise se urcă la 447 milioane, adică 321 milioane pentru proprietățile rurale și 126 milioane pentru proprietățile urbane numai de la Creditul urban din București). Vezi, comparația în raport cu populația a sumelor emise, atât la noi cât și în Franța, lucrarea mea op. cit. pag. 76—77.

³⁾ Vezi lucrarea mea op. cit. pag. 12.

Acest privilegiu asupra venitului are o foarte mare importanță și desvoltarea și mecanismul acestor societăți, căci întrebuintarea amortimentului se bazează pe regulata plată a anuităților, ceea ce nu s'ar putea face fără acest privilegiu, căci îndată ce proprietarul nu plătește ratele, societatea luând imobilul în posesie, percepe venitul și astfel încasându-și anuitatea sa ratele, poate satisface prompt și a doua parte a operațiunilor sale: *palta cupoanelor* dobânda) și *plata scrisurilor eșite la sorți sa* rambursate anticipat prin plăți în numerar.

Amortimentul fiind baza acestor operațiuni, trebuie ca în ori-ce moment, valoarea nominală a *scrisurilor funciare* puse în circulațiune, să reprezinte până la totala lor stingere, *exact* sumele datorite de toate proprietățile ipotecate societății, să fie astfel zicând, o *balanță bine echilibrată*; și îndată ce proprietarii societății amortisează o parte din datoria lor prin plata semestrială a ratelor¹⁾ **imediat** societatea trebuie să retragă din circulațiune, prin tragere la sorți, o sumă egală de scrisuri funciare, cu partea amortisată, plătind detentorilor valoarea lor, astfel ca balanța să fie veșnic în echilibru.

Or, o astfel de operațiune de exactitate, nu se poate face de cât cu condițiune ca anuitățile să fie plătite cu o regularitate absolută, sau societatea să aibă posibilitate de a le încasa cu ușurință (privilegiu asupra venitului) pentru că altfel mecanismul amortimentului ar deveni imposibil și succesul instituțiunei compromis iremediabil.

Așa dar pentru existența societăților de credit funciar, se cere nu numai întâetatea rangului, dar se cere și o *întâetate absolută în perceperea venitului*, căci cum vedem de regulata încasare a anuităților și regulata plată a cuponului și a scrisurilor eșite la sorți depinde viața societății. Ce ar răspunde societatea când detentorii de

¹⁾ O rată se cumpune din două părți principale: *amortiment*, o sumă calculată astfel, ca proprietarul asociat plătind o regulat în fiecare an, într'un termen de ani... să poată stinge datoria; *interese*, adică dobânda la capitalul împrumutat. Cu suma adunată din *amortiment* se plătesc scrisurile eșite la sorți, adică cele ce trebuie retrase din circulațiune, cu suma regulată din *interese*, se face plata cuponului.

Rata rămâne invariabilă pe tot timpul cât durează împrumutul afară de *interese* care devin din ce în ce mai mici cu cât suma plătită sau amortisată va fi mai mare. Rata afară de aceste, două elemente principale mai coprind o mică sumă invariabilă, spre a acoperi cheltuelile de administrație (comision).

scrisuri s'ar prezenta la ghișetul societății, la epoca fixată pentru plăți și ar cere fie plata cuponului, fie a scrisurilor eșite la sorți și societatea nu ar fi încasat anuitățile și deci nu ar fi în măsură să plătească? Nu ași putea descrie panica ce ar fi în țară, pentru detentorii de scrisuri și cum valoarea lor ar scădea cu desăvârșire. Iată ce evită garanțiile ce am expus până aici.

Dar ele încă nu erau suficiente și s'a mai luat o altă măsură, tot în vederea de a facilita încasarea anuităților, aceea de a nu se acorda împrumut de cât până la $\frac{1}{2}$ sau cel mult până la $\frac{3}{4}$, din valoarea imobilului, angajat în societate și aceasta este o prudentă măsură, iherentă scopului acestor societăți, căci scopul lor nu este de a sugruma pe proprietari, ci de a ajuta în mod avantajos și iarăși pentru ca anuitatea să fie achitată din prisos și tot odată să nu fie prea mare în raport cu venitul imobilului¹⁾.

«*E de interes chiar*,— zicea d-nu Dumas, ministru de agricultură și comerț în Franța, în «expunerea de motive a legii în chestiune, prezentată guvernului în 1851— că *anuitatea să nu absoarbă tot venitul ce debitorul trage din imobilul său, pentru a sub veni trebuințelor familiei sale și pentru a evita expropriatiunea în caz de întârziere în plata anuităților și ca societatea să se poată desinteresa prin simpla percepțiune a produselor imobilului*».

În fine mai este și o altă prudentă în această regulă, căci cea-l'altă jumătate a imobilului să fie disponibilă diferitelor sarcini eventuale, ca cheltueli de espropriatiune, privilegiile generale din art. 1721 c. civ., care primează ipoteka societății, ca amenzile, cheltuelile de îngropare, salariul oamenilor de serviciu, etc.—⁽²⁾

¹⁾ De alt fel e și umanitar, a lăsa și debitorului o parte din venit—; art. 486 pr. civ.

²⁾ Societățile de credit funciar au în adevăr privilegiu asupra venitului imobilelor angajate în societate, dar în legislațiunea noastră în privința rangului ce are acest privilegiu e o mare dificultate, căci dacă ne vom lua după textul pozitiv al art. 58 din legea organică a credit. funciare, el ia rang imediat după drepturile tesaurului public; dacă din contră urmărim origina acestui text, vedem că e inadmisibil ca legiuitorul să fi înlăturat alte privilegii mai importante poate de cât al creditului.

În Franța chestiunea e rezolvată prin art. 30 al decretului din 28 Feb. 1852, care se exprimă astfel «*Ce privilege prend rang immediatement apres ceux qui sont attachés aux frais faits pour la conservation de la chose, aux frais de labour et de semence et aux droits du Trésor pour le recouvrement de l'impôt*»— Vezi lucrarea mea op. citat. pag. 142 și 169.

Acum după ce am văzut motivele ce determină societățile de credit funciar, din întreaga lume, a nu acorda împrumuturi decât în primul rang și numai până la $\frac{1}{2}$ sau cel mult $\frac{3}{4}$ din valoarea imobilului, și aceasta încă înconjurată de o mulțime de siguranțe, se poate răspunde ușor dacă o a doua societate ar putea fi în al doilea rang.

Răspunsul va fi de sigur *nu*, pentru cititor, fie el chiar partizan al proiectului depus. Acest *nu*, e întemeiat pe aceleași rațiuni puternice, pe care sunt întemeiate societățile de credit funciar, căci ele nu pot exista fără acele privilegii, de care am vorbit, și fără a mai vorbi de întâietatea rangului și valoarea imobilului până la care se poate acorda împrumut, de vom lua numai privilegiul asupra venitului, vedem că conflictul se va naște și una din societăți trebuie să fie în suferință și deci trebuie să sucumbe.

Fie-care din societăți, adică atât cea din rangul întâiu cât și cea din rangul al doilea, va avea nevoie a percepe venitul în cas de întârziere, pentru ca să poată face față plăților cuponului și scrisurilor eșite la sorți. Atunci ne întrebăm *care va percepe mai întâiu?* cea din rangul întâiu sau *prior tempore potior jure*, ori cum ar fi, una din societăți va trebui să piară. E o situațiune din care nu se poate eși.

Pe lângă aceasta, în o altă ordine de idei, se naște cestiunea, ce *curs* sau *cotă*, vor putea avea scrisurile (pfandbriefele) acestei societăți din al II-lea rang, când ipoteca nu inspiră siguranțe pentru capitalist, și avantajii pentru proprietari.

De sigur că ar fi sub—*Zero Celsius*—și pentru a ne asigura de aceasta să privim puțin începutul actualelor societăți de credit funciar, unde garanțiile și privilegiile ce am văzut nu lăsa nici o umbră de îndoială și totuși nici un bancher nu voia a le cumpăra, Iată cum d-nu D. A. Sturza, pe atunci sub-director, al primei societăți de credit funciar, ne istorisește emisiunea primelor scrisuri și punerea lor în circulație:

«Întăiu proprietar, al cărui împrumut s'a realizat la creditul funciar în 1874, sta cu scrisurile sale în mână și se uita la ele cu jale, «căci bancherii se coalizase, ca să nu le dea «nici un curs. Un confrate în proprietate se

«înaintă și cumpără scrisurile pe curs de 80 la «sută și împrumutatul de la credit se liberă «imediat de o ipotecă cu grele dobânzi, ce o «dăduse unuia din cei mai chipoși bancherii ai «pieței»⁽¹⁾

Așa dar, o societate funciară în al doilea rang, pe lângă că nu ar avea toată siguranța că în tot-deuna își va putea încasa creanța, căci valoarea imobilelor variază cu renta, dar încă scrisurile sale, nu vor avea o valoare ridicată ca să poată satisface nevoile proprietarilor conform scopului acestor societăți și în plus nu va putea percepe venitul în cas de întârziere din partea proprietarului. Nu mai vorbesc de crizele financiare ce pot a duce scăderea valorii scrisurilor și a tuturilor valorilor mobiliare în genere.

Conchidem că nu pot exista de cât societăți de Credit Funciar, care să acorde împrumuturi în primul rang ⁽²⁾ însoțit de cele-l'alte privilegii acordate de lege; și fiind că ele sunt basate și pe venitul imobilului, conchidem încă, că un imobil nu poate fi angajat decât într'o singură societate funciară,— de la un imobil ne putându-se percepe de cât un singur venit, după cum de la o oae nu se poate lua decât o singură lână—și că tot ceea ce s'ar putea face, ar fi a permite actualelor societăți, a depăși de jumătatea imobilului, cel mult până la $\frac{3}{4}$ din valoare.

Pe de altă parte să se caute ca acei ce evaluează imobilele din partea societății, să le dea adevărata lor valoare, ținând compt de rentă și împrejurările ca ar aduce creșterea ei.

I. Ionescu-Dolj

Substituit la trib. Huși.

⁽¹⁾ Vezi broșura No. 5 din Publicațiunile Clubului Național liberal «Banca Națională și Reforma monetară, de D. A. Sturza.

⁽²⁾ Limita de 50 la sută din valoarea imobilului, e după părerea noastră, maximum la care se poate întinde creditul funciar în țara noastră, unde sistemele de cultură sunt încă, de alt-fel regretabil, tot înapoiate, și că o societate în al doilea rang, nu numai că e ineficace și imposibilă, dar încă e o vorbă deșăartă.

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA II

Audiența de la 29 Ianuarie 1899

Președenția d-lui VICTOR MICLESCU, judecător

Sentința civilă No. 111

Themistocle Vasiliu zis și Vasilichia Toader cu Voica Andrei Anisia, Spiru Pachis, Marin Tudor și Grigore Stoica

Revendicare. — Dovedirea calității reclamantului. — Filiațiune naturală. — Cercetarea maternității. — Inceput de dovadă scrisă în această materie.

Spre a-și dovedi filiațiunea față de muma sa, copilul natural e dator a dovedi identitatea lui cu copilul născut de presupusa mamă (art. 308 cod. civ.) și proba cu marturii a acestei identități nu poate fi primită, de cât dacă există un început de dovadă scrisă.

Pentru a ști ce înțelege legea, în această materie, prin început de dovadă scrisă, trebuie să ne raportăm nu la art. 1197 cod. civ., ci la art 297 cod. civ., care constituie dreptul comun în materie de filiațiune.

Actul de naștere care indică muma copilului, dar nu conține nici o declarație de recunoaștere, nu constituie un început de dovadă scrisă pentru stabilirea filiațiunii naturale.

S'a ascultat d-l avocat I. Rădoi din partea opo-
nentului Themistocle Vasiliu zis și Vasilichia Toader,
și intimații Voica Andrei Anisia, Spiru Pachis, Marin
Tudor și Grigorie Stoica, prin d-l avocat N. Xenopol.

Tribunalul,

Asupra opoziției făcută de Themistocle Vasiliu zis și
Vasilichia Toader contra sentinței Tribunalului No.
56,96 prin care i s'a respins acțiunea îndreptată contra
părășilor Voica Andrei Anisia, Spiru Pachis, Marin Tu-
dor, Grigore Stoica și Iohan Coșbach;

Vezând că obiectul acțiunii este revendicarea mai
multor imobile din Cărămidarii-de-sus, strada Ciurel,
precum și venitul acestei averi, pentru tot timpul cât
se va constata că a fost stăpânită de părași; iar mo-
tivul pe care și întemeiază cererea este că această
avere a rămas pe urma defunctei, Vasilichia Anisia Toa-
der, a cărui fiu natural pretinde că este;

Vezând că pentru a-și dovedi calitatea ce îi este tă-
găduită, reclamantul înfățișează un extract din registrul
pentru născuții pe anul 1869, privitor la nașterea copi-
lului Themistocle din femeia Vasilichia Theodoresca
și cere în primul rând să fie încuviințat a completa
prin probă testimonială, că el e copilul pe care această
femeie l-a născut, iar în cazul când Tribunalul n'ar
considera actul de naștere, ca un început de dovadă
înscrisă, susține că proba calității, ce indică, reese pe
deplin din cuprinsul declarațiunilor făcute, cu prilejul
întocmirii actului de naștere, de Andrei Tudor, autorul
părășilor;

Având în vedere conclusiunile părașilor;

Considerând că legea prin art. 308 c. c. dispune că,
cercetarea maternității este primită, copilul ce și va
reclama pe mama sa va fi dator a dovedi că el este
același copil pe care ea l'a născut; că proba prin martorii
însă nu poate să fie primită de cât dacă se aduce un
început de dovadă înscrisă;

Considerând că, pentru a desluși ce înțelege legea
prin început de dovadă înscrisă, trebuie să ne raportăm
la art. 297 c. c., care alcătuește dreptul comun în ma-
terie de filiațiune, iar nu la art. 1197 c. c.; că potrivit
art. 297 c. c., începutul de dovadă înscris rezultă din
titluri de familie, registre și hârtii casnice ale mamei
sau din acte publice și chiar private, emanate de la
una din părțile care figurează în contestație;

Considerând că actul de naștere, în care muma se
vede arătată fără ca ea sau veri una din persoanele ce
se află în proces să fi făcut vre-o declarațiune de re-
cunoaștere, precum e în speță, nu poate constitui un
început de dovadă înscris, pentru ca acest act emană
de la un funcționar public, iar nu de la veri una din
părțile care figurează în contestație și de asemenea e
e învederat că actul de naștere nu poate fi considerat
ca un titlu de familie sau hîrtii casnice ale mamei.

Considerând că de asemenea, reclamantul nu și-a do-
vedit calitatea ce invocă nici prin declarațiile ce pre-
tinde că au fost făcute de un oare-care Andrei Tudor
ce a asistat ca martur la redactarea actului, fără însă ca
dănsul să facă vre-o declarație;

Toate declarațiile constatate de ofițerul de stare
civilă au fost făcute de moașă. Că în fine nu s'a sta-
bilit nici chiar faptul că Andrei Tudor e autorul
părășilor, că din contră din actele de stare civilă înfă-
țișate reese contrariu: In actul de naștere e vorba de
Andrei Tudor, pe cînd în cele-l'alte acte se vorbește
de Andrei Anisia; în actul de naștere se constată că
Andrei Tudor avea la 1869 etatea de 28 ani, și prin
urmare nu poate fi aceeași persoană care după cum
reese din actul pentru căsătoriți din 1884 la această
epocă avea 38 ani;

Considerând că din toate cele expuse, rezultând că
reclamantul nu ș'a stabilit calitatea ce invoacă, urmează
dar ca acțiunea sa să fie respinsă ca nedovedită.

Vezând și cererea părașilor de a li se acorda cheltueli
de Judecată pe cari Tribunalul apreciindu-le le ficsează
la suma de lei 50;

Pentru aceste motive redactate de d-nu Judecător
Victor Miclescu.

In numele legii

Respinge.

(ss) Victor Miclescu, (ss) I. Sc. Perechide.

Grefier C. Georgescu

MIȘCAREA ÎN MAGISTRATURĂ

Următoarea mișcare s'a făcut în magistratură:

D. Dimitrie G. Tăzlăoanu, actual prim-președinte al
tribunalului Covurlui, consilier la curtea de apel din
Galați, la locul vacant.

D. Vasile Tătaru, actual președinte la tribunalul Vas-
lui, prim președinte la tribunalul Covurlui, în locul
d-lui Dimitrie G. Tăzlăoanu, înaintat.

D. Al. N. Viforeanu, actual judecător la tribunalul
Râmnicu-Sărat, președinte la tribunalul Vaslui, în locul
d-lui Vasile Tătaru, înaintat.

D. St. I. Urlăteanu, judecător de instrucție pe lângă tribunalul Ilfov, a fost numit președinte al secției II la tribunalul de Covurlui, în locul d-lui E. L. Aslan, pus în disponibilitate din cauză de boală.

D. Al. Villacros, judecător la tribunalul Prahova, trece ca judecător de instrucție la tribunalul Ilfov.

D. Nicolae Schina, judecător de instrucție la tribunalul Prahova e numit judecător de ședință la același tribunal.

D. D. Dumitrescu, fost procuror, e numit judecător de instrucție la tribunalul Prahova.

D. D. V. Râmniceanu, substitut, și V. Bălășescu, supleant la tribunalul de Dâmbovița, se permută între ei.

D. Traian Vasiliad, supleant la tribunalul Suceava, e numit judecător de instrucție la Tulcea, în locul d-lui Gr. Poenaru, demisionat.

D. D. Moscu, ajutor de judecător de pace din Bêrlad, e numit supleant la Suceava.

D. Mihail Tulburi, ajutor de judecător de pace la Câmpu (Buzău) trece în aceeași calitate la Bêrlad.

D. N. Jecu, e numit judecător de pace la Câmpu.

INFORMAȚIUNI

La 15 Aprilie va apărea No. 2 al *Revistei de Drept și Sociologie*, publicată de «grupul de studii juridice și sociale», fondat la Paris în Decembrie 1896.

Sediul grupului a fost transferat București în Ianuarie trecut și de la Octombrie viitor el va publica regulat, la fiecare două luni, *Revista de Drept și Sociologie*.

Pe ziua de 1 Aprilie s'a adăugat la secțiunea de Notariat a tribunalului Ilfov următorul personal: trei ajutoare de grefă și patru copiiști.

Pe de altă parte Societatea Creditului Fonciar Urban a detașat, la secția de Notariat a tribunalului Ilfov, doi copiiști pentru a da ajutor la trecerea în registre a actelor de ipotecă.

Ni se atrage atențiunea asupra unui uz foarte vexator, ce se practică la secțiunea de notariat a Tribunalului Ilfov, în ce privește stabilirea identității persoanelor cari prezintă acte spre autentificare: Dacă o persoană, necunoscută personal judecătorului, are de autentificat mai multe acte în același timp, i se cere bilete de identitate (orî carte de alegător și chitanțe de plata contribuției) pentru fie-care act. Aceasta măsură este vexatorie și inutilă, fiind-că tot interesul e ca judecătorul să fie incredințat de identitatea părților. Or, odată stabilită această identitate pentru unul din acte,

persoana devine, așa zicând, «personal cunoscută» judecătorului pentru cele-l'alte acte și deci orî-ce nouă dovadă de identitate este inutilă. La rigoare, s'ar putea judecătorul raporta la actul care a servit deja pentru stabilirea identității persoanei la prima autentificare.

BIBLIOGRAFII

A părut de sub tipar :

Volumul V TRATAT TEORETIC SI PRACTIC

de

PROCEDURA CIVILĂ

DE

DIMITRIE CHEBAPCI

doctor în drept, Avocat

cuprinzând : Art. 138—288 :

Desdaunări și cheltueli ; Hotărârile date în lipsă și opozițiuni ; Procedurile preparatorie și probatorie în general. Verificarea scriptelor, cercetarea prin martori, experți cercetări în fața locului, interogator, jurămint, cererea reconvențională, intervențiune, suspensiune, perempțiune și începerea judecăților. Regulare de competență ; Trimiterea la un alt tribunal ; Recusațiune.

Prețul tot 12 lei

Și se află de vânzare la librăria Leon Alcalay, calea Victoriei, la librăria Stork, pasagiul Român și la autor str. Plantelor No. 39.

S'a pus în lucrare și volumul al 6-lea

A eșit de sub presă :

COD ANOTAT DE EXPROPRIATIUNE

pentru

CAUSĂ DE UTILITATE PUBLICA

cuprinzând : *Jurisprudența Inaltei Curți de casație asupra fie-cărui articol, de la promulgarea legii până în prezent*

de

GEORGE ST. BĂDULESCU

Grefier la Inalta Curte de casație și justiție

Această lucrare este utilă mai ales d-lor avocați și magistrați, căci aduce la cunoștință interpretarea adevărată dată de către cea mai înaltă autoritate judecătorească, legii de expropriațiune pentru cauză de utilitate publică.

De vânzare la autor. **Prețul 3 lei.**